

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)

268/2019 ΑΠ (ΠΟΙΝ) (762521)

(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Μη καταβολή χρεών προς το Δημόσιο. Ποινική ευθύνη οφειλέτη, και δη Διευθύνοντος Συμβούλου ΑΕ. Πραγματικά περιστατικά. Ποινική Δικονομία. Αναίρεση. Λόγοι. Έλλειψη αιτιολογίας. Εσφαλμένη ερμηνεία. Ιδιότητα διευθύνοντος συμβούλου και χρόνος απόκτησης της ιδιότητας. Η απόφαση αναφέρει ότι ο κατηγορούμενος απέκτησε την ως άνω ιδιότητα στις 2/5/2012, δηλαδή σε χρόνο μετά το 2010, οπότε είχαν ήδη βεβαιωθεί και καταστεί ληξιπρόθεσμα τα χρέη και, συνεπώς, ευθύνεται και αυτός για τα χρέη που ήταν ληξιπρόθεσμα κατά το χρόνο απόκτησης της ιδιότητας του διευθύνοντος συμβούλου. Ισχυρισμοί αυτοτελείς. Ελαφρυντικές περιστάσεις. Πρότερος έντιμος βίος. Μη ταπεινά αίτια. Αναιτιολόγητη απόρριψη των ελαφρυντικών, αφού αφ' ενός ο κατηγορούμενος επικαλέστηκε θετικά περιστατικά που καταδεικνύουν τον πρότερο έντιμο βίο του (δωρεές σε ιδρύματα, φτωχούς κ.λπ.) και αφ' ετέρου δεν κατέστη σαφές στην απόφαση αν συνέτρεχαν ή όχι τα πραγματικά περιστατικά που επικαλέστηκε για τη θεμελίωση των μη ταπεινών αιτίων. Αναίρει εν μέρει την υπ' αριθμ. 1237/2017 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων Αθηνών ως προς την απορριπτική των ελαφρυντικών διάταξη. Απορρίπτει κατά τα λοιπά αναίρεση.

Αριθμός 268/2019

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Ε` ΠΟΙΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Μαρία Χυτήρογλου, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Γεώργιο Παπαηλιάδη, Ναυσικά Φράγκου, Βασιλική Ηλιοπούλου - Εισηγήτρια και Βασιλική Μπαζάκη - Δρακούλη, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 27 Απριλίου 2018, με την παρουσία του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου Παναγιώτη Καραγιάννη (γιατί κωλύεται η Εισαγγελέας) και του Γραμματέως Γεράσιμου Βάλαμου, για να δικάσει την αίτηση του αναιρεσείοντος - κατηγορουμένου του ..., κατοίκου ... που εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του **Παναγιώτη Τσιλιμιδό**, για αναίρεση της υπ' αριθμ. 1237/2017 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων Αθηνών. Το Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων Αθηνών με την ως άνω απόφασή του διέταξε όσα λεπτομερώς αναφέρονται σ' αυτή, και ο αναιρεσείων - κατηγορούμενος ζητεί την αναίρεση αυτής, για τους λόγους που αναφέρονται στην υπ' αριθμ. πρωτ. 1823/2018 αίτησή του αναίρεσεως, η οποία καταχωρίστηκε στο οικείο πινάκιο με τον αριθμό .../18.

Αφού άκουσε Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αναιρεσείοντος, που ζήτησε όσα αναφέρονται στα σχετικά πρακτικά και τον Αντεισαγγελέα, που πρότεινε να απορριφθεί η προκείμενη αίτηση αναίρεσεως.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

I. Η υπό κρίση, υπ' αρ. πρωτ./2018, αίτηση-δήλωση προς την Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, για αναίρεση της υπ' αρ. 1237/2017 τελεσίδικης απόφασης του Τριμελούς Εφετείου (Πλημμελημάτων) Αθηνών, όπως διορθώθηκε με την από 27-2-2018 διάταξη της Προέδρου του Δικαστηρίου, με την οποία απόφαση ο αναιρεσείων κηρύχθηκε, ένοχος για την αξιόποινη πράξη της μη καταβολής χρεών στο Δημόσιο και του επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης 3 ετών, η οποία ανεστάλη επί τριετία, ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα (άρθρα 473 παρ. 2, 3, 474 παρ. 1 και 2 ΚΠΔ). Είναι συνεπώς τυπικά δεκτή και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσίαν.

II. Κατά τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 1 του Ν. 1882/1990, "περί φοροδιαφυγής, φορολογίας κλπ". όπως αντικαταστάθηκε με το αρθρ. 23 παρ. I Ν. 2523/97 και στη συνέχεια με το άρθρο 34 παρ. 1 Ν. 3220/2004. "Η καθυστέρηση καταβολής των βεβαιωμένων στις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) και τα τελωνεία χρεών προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων μηνών, δίδεται ύστερα από αίτηση του προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. ή του Τελωνείου, προς τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών της έδρας τους και τιμωρείται με ποινή φυλάκισης: α) τεσσάρων τουλάχιστον μηνών, εφόσον το συνολικό χρέος από κάθε αιτία, συμπεριλαμβανομένου των κάθε είδους τόκων ή προσαυξήσεων μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του πίνακα χρεών, ο οποίος συνοδεύει υποχρεωτικά την

ως άνω αίτηση, υπερβαίνει το ποσό των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, β) έξι τουλάχιστον μηνών, εφόσον το συνολικό χρέος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ανωτέρω περίπτωση α', υπερβαίνει το ποσό των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ και γ) ενός τουλάχιστον έτους, εφόσον το συνολικό χρέος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ανωτέρω περίπτωση α', υπερβαίνει το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ".

Σύμφωνα με τη ρύθμιση αυτή, αφού συνυποβληθεί στον εισαγγελέα ο συνοδευτικός πίνακας βεβαιωμένων χρεών με τη σχετική αίτηση του προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ κλπ., ασκείται ξεχωριστή ποινική δίωξη που περιλαμβάνει, ως μία και ενιαία πράξη, τη μη καταβολή του συνολικού χρέους που αναφέρεται στον πίνακα, το οποίο μπορεί να προέρχεται από οποιαδήποτε αιτία, χωρίς να έχει πλέον οποιαδήποτε έννομη σημασία το ύψος και η αιτία πρόλευσης του κάθε μερικότερου χρέους. Δεν πρόκειται για κατ' εξακολούθηση έγκλημα, δηλαδή για περισσότερες ομοειδείς πράξεις, οι οποίες προσβάλλουν διαφορετικές μονάδες του ίδιου έννομου αγαθού, απέχουν χρονικά και συνεχονται μεταξύ τους λόγω της ενότητας δόλου του δράστη και αντιστοιχούν σε ισάριθμα βεβαιωμένα και μη εξοφλημένα χρέη του πίνακα, αλλά η καθυστέρηση καταβολής του αθροίσματος των βεβαιωμένων χρεών, που περιέχονται στον πίνακα, τυποποιείται σε μία και μόνη αξιόποινη πράξη, που τελείται μόλις συμπληρωθεί τετράμηνο από τον χρόνο που το χρέος έπρεπε, να καταβληθεί. Πρόκειται δηλαδή για ιδιότυπο αθροιστικό έγκλημα, του οποίου η αντικειμενική υπόσταση συναπαρτίζεται από τα οριζόμενα στον νόμο στοιχεία και από δημόσια χρέη του υπαίτιου, που συναθροίζονται και ενιαιοποιούνται για τη νομοτυπική του συγκρότηση, χωρίς να περιέχει στοιχεία εξακολουθητικής, κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια τέλεσης, που χαρακτηρίζουν το αθροιστικό έγκλημα. Από όσα προαναφέρθηκαν παρέπεται: 1) Ότι αφού πρόκειται για έγκλημα που τελείται εφάπαξ και όχι εξακολουθητικά, κατά λογική και νομική αναγκαιότητα, ως χρόνος τέλεσης αυτού νοείται η συμπλήρωση τετραμήνου από τον χρόνο ταμειακής βεβαίωσης (από και με την οποία η σχετική αστική αξίωση γίνεται ληξιπρόθεσμη) του μερικότερου χρέους με τη χρονικά εγγύτερη ταμειακή βεβαίωση προς τη σύνταξη του οικείου πίνακα χρεών που συνοδεύει την αίτηση για άσκηση της ποινικής δίωξης, ο οποίος χρόνος καλύπτει και τους αντίστοιχους χρόνους των υπολοίπων χρεών που έχουν προγενέστερες ταμειακές βεβαιώσεις και, κατά την έννοια του νόμου, συσσωματώνονται σε, ένα και μόνο αθροιστικό χρέος. Και 2) Ότι τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης του σχετικού εγκλήματος είναι α) η μη καταβολή των βεβαιωμένων στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. ή στα τελωνεία χρεών προς το Δημόσιο και τα λοιπά αναφερόμενα πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα από οποιαδήποτε αιτία, β) η παρέλευση τετραμήνου από τον χρόνο που έπρεπε το χρέος να καταβληθεί και γ) το συνολικό άθροισμα των μερικότερων χρεών, με κάθε είδους τόκους και προσαυξήσεις, κατά τον χρόνο σύνταξης του οικείου πίνακα χρεών να υπερβαίνει το οριζόμενο από τον νόμο χρηματικό ποσό με τις διακρίσεις και κλιμακώσεις που προαναφέρθηκαν. Ενώ, για την πλήρωση της υποκειμενικής υπόστασης του εν λόγω εγκλήματος, απαιτείται δόλος (πρόθεση) με την έννοια του άρθρου 27 παρ.1 ΠΚ, ο οποίος πρέπει να καλύπτει όλα τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος, αφού δεν καθορίζεται στην οικεία διάταξη άλλη μορφή υπαιτιότητας (άμεσος ή υπερχειλής δόλος). Επομένως, κρίσιμα στοιχεία θεμελίωσης του σχετικού εγκλήματος, που πρέπει να προσδιορίζονται στην καταδικαστική απόφαση, για να υπάρχει η απαιτούμενη ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, είναι: α) Η αρμόδια αρχή που βεβαίωσε το χρέος, β) το ύψος του χρέους, γ) ο τρόπος πληρωμής του, δ) ο ακριβής χρόνος καταβολής του χρέους και ε) η μη πληρωμή του ενοποιημένου χρέους κατά τη λήξη του τετραμήνου από τον χρόνο που αυτό έπρεπε να καταβληθεί, οπότε προσδιορίζεται έμμεσα και ο χρόνος τέλεσης της πράξης. Εξάλλου, ως χρόνος βεβαίωσης του χρέους νοείται ο χρόνος της υπό ευρεία έννοια, βεβαίωσης, με την οποία προσδιορίζεται η σχετική χρηματική οφειλή (ως προς το είδος, το ποσό και τον υποκείμενο της) και εγγράφεται από τον προϊστάμενο της ΔΟΥ ή από άλλο αρμόδιο όργανο στους τηρούμενους καταλόγους (φορολογικούς κλπ.) και η οποία συνιστά την ατομική διοικητική πράξη και τον εκτελεστό νόμιμο τίτλο σε βάρος του οφειλέτη. Ενώ, όπως ήδη σημειώθηκε, ως χρόνος καταβολής του χρέους νοείται ο χρόνος της υπό στενή έννοια (ταμειακής) βεβαίωσης του, με την οποία αυτό καταγράφεται στο βιβλίο εισπρακτών εσόδων και εμφανίζεται ως δημόσιο έσοδο κατά την έννοια του άρθρου 1 του ΚΕΔΕ, καθιστώντας (κατά κανόνα) ταμειακά ληξιπρόθεσμη τη σχετική απαίτηση και εφικτή την κίνηση της εκτελεστικής διαδικασίας με την αποστολή ατομικής ειδοποίησης στον αναγραφόμενο οφειλέτη, για την αναγκαστική είσπραξη της εκτελούμενης χρηματικής αξίωσης από αυτόν και από όσους τυχόν συνευθύνονται με αυτόν για το βεβαιωμένο χρέος. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 25 παρ. 2 εδ. α' του ν.1882/1990 οι προβλεπόμενες ποινές που αναφέρονται στην παρ. 1 του ίδιου άρθρου επιβάλλονται: α) για ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες, στους προέδρους των Δ.Σ., στους διευθύνοντες ή εντεταλμένους ή συμπράττοντες συμβούλους ή διοικητές ή γενικούς διευθυντές ή διευθυντές αυτών ή σε κάθε πρόσωπο εντεταλμένο είτε άμεσα από τον νόμο είτε από ιδιωτική βούληση είτε από δικαστική απόφαση στη διοίκηση ή διαχείριση αυτών, σωρευτικά ή μη. Ενώ, αν ελλείπουν όλα τα παραπάνω πρόσωπα, οι ποινές επιβάλλονται κατά των μελών των διοικητικών συμβουλίων των εταιριών αυτών, εφόσον ασκούν πράγματι προσωρινά ή διαρκώς ένα από τα προαναφερόμενα καθήκοντα. Επίσης, κατά την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, όπως ισχύει, για τα πρόσωπα της παρ. 2 η ποινική δίωξη ασκείται για χρέη προς το Δημόσιο και τρίτους πλην ιδιωτών που ήταν βεβαιωμένα κατά τον χρόνο που αυτά απέκτησαν τη σχετική ιδιότητα ή βεβαιώθηκαν κατά τη διάρκεια που είχαν τη συγκεκριμένη ιδιότητα, ανεξάρτητα αν μεταγενέστερα απέβαλαν την ιδιότητα αυτή με οποιονδήποτε τρόπο ή για οποιαδήποτε αιτία, καθώς και για τα χρέη που βεβαιώθηκαν, ανεξάρτητα από τη λύση ή μη των νομικών προσώπων, αλλά γεννήθηκαν ή ανάγονται στον χρόνο που είχαν την ιδιότητα αυτή (ΑΠ 1177/2017).

ΚΠΔ ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, η έλλειψη της οποίας ιδρύει λόγο αναίρεσης κατά το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Δ ΚΠΔ, όταν εκτίθενται σ' αυτήν με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις ή λογικά κενά, τα προκύψαντα από την αποδεικτική διαδικασία πραγματικά περιστατικά, στα οποία στηρίχθηκε η κρίση του δικαστηρίου για τη συνδρομή των αντικειμενικών και υποκειμενικών στοιχείων του εγκλήματος, οι αποδείξεις που τα θεμελίωσαν και οι νομικοί συλλογισμοί υπαγωγής των υποδειχθέντων περιστατικών στην εφαρμοσθείσα ουσιαστική ποινική διάταξη. Για την ύπαρξη τέτοιας αιτιολογίας είναι παραδεκτή η αλληλοσυμπλήρωση του σκεπτικού με το διατακτικό της απόφασης, τα οποία αποτελούν ενιαίο σύνολο. Ως προς τα αποδεικτικά μέσα, για την πληρότητα της αιτιολογίας αρκεί ο προσδιορισμός ως προς το είδος τους, χωρίς να απαιτείται και αναλυτική παράθεσή τους ή μνεία τι προκύπτει από το καθένα χωριστά. Πρέπει, όμως, να προκύπτει από την απόφαση με βεβαιότητα ότι το δικαστήριο έλαβε υπόψη και συνεκτίμησε το περιεχόμενο όλων των αποδεικτικών μέσων, και όχι μόνο μερικών από αυτά. επιλεκτικά. Το στοιχείο του δόλου απαιτεί ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία μόνο όταν ο νόμος αξιώνει για τη συγκρότηση της υποκειμενικής υπόστασης ορισμένου εγκλήματος, και άλλα στοιχεία (πέραν της πρόθεσης), όπως συμβαίνει με τον άμεσο ή με τον υπερχειλή δόλο. Το έγκλημα της πλημμεληματικής παράβασης του άρθρου 25 παρ. 1 του ν.1882/1990 όπως ισχύει, προϋποθέτει δόλο με την έννοια της πρόθεσης, αφού δεν καθορίζεται από το άρθρο αυτό άλλη μορφή υπαιτιότητας. Ο δόλος δε αυτός ενυπάρχει στη θέληση πραγμάτωσης και εκδηλώνεται με την πραγμάτωση των αντικειμενικών στοιχείων της σχετικής αξιόποινης πράξης, ώστε να μην απαιτείται γι' αυτόν τον λόγο ιδιαίτερη αιτιολογία, εκτός από την κύρια αιτιολογία για την ενοχή του δράστη, στην οποία εμπεριέχεται και εκείνη που αφορά τον δόλο (ΑΠ 1513/2016, ΑΠ 1655/2016) IV. Λόγο αναίρεσης της απόφασης συνιστά, κατά το άρθρο 510 παρ. 1 περ. Ε' του ΚΠΔ., και η εσφαλμένη εφαρμογή ή ερμηνεία ουσιαστικής ποινικής διάταξης. Εσφαλμένη ερμηνεία υπάρχει όταν το Δικαστήριο αποδίδει στη διάταξη διαφορετική έννοια από εκείνη που πραγματικά έχει, ενώ εσφαλμένη εφαρμογή, όταν το Δικαστήριο δεν υπήγαγε ορθά τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν, στη διάταξη που εφαρμόσθηκε. Περίπτωση δε εσφαλμένης εφαρμογής ουσιαστικής ποινικής διάταξης υπάρχει και όταν η διάταξη αυτή παραβιάσθηκε εκ πλαγίου, πράγμα που συμβαίνει όταν στο πόρισμα της απόφασης, που προκύπτει από την αλληλοσυμπλήρωση του σκεπτικού και του διατακτικού της και ανάγεται στα στοιχεία και την ταυτότητα του εγκλήματος, έχουν εμφιλοχωρήσει ασάφειες, αντιφάσεις ή λογικά κενά. που καθιστούν ανέφικτο τον αναίρετικό έλεγχο, σε, σχέση με την ορθή εφαρμογή του νόμου, οπότε η απόφαση στερείται νόμιμης βάσης (ΟΛ ΑΠ 2/2011, ΑΠ 75/2016).

V. Στην προκείμενη περίπτωση, το Τριμελές Εφετείο (Πλημμελημάτων) Αθηνών, με την προσβαλλόμενη απόφαση του, δέχθηκε, κατά την ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του, ότι, από τα αποδεικτικά μέσα που έλαβε υπόψη του και μνημονεύει κατ' είδος, αποδείχθηκαν τα εξής: "ο κατηγορούμενος, κατά τον αναφερόμενο τόπο και χρόνο υπό την ιδιότητά του ως διευθύνων σύμβουλος της ανώνυμης εταιρείας ... Δ" δεν κατέβαλε ηθελημένα παρά το ότι εγνώριζε και ανέλαβε την εκπλήρωση τους, βεβαιωμένα χρέη προς το Δημόσιο, ποσού 5.327.321.17 ευρώ, όπως αυτά αναλυτικά περιγράφονται στην από 30/7/2007 μηνυτήρια αναφορά του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του διατακτικού της παρούσας. Κατ' ακολουθίαν πρέπει ο κατηγορούμενος να κριθεί ένοχος της πράξης που του αποδίδεται. Τέλος, όσον αφορά τον ισχυρισμό του κατηγορουμένου περί μη υπάρξεως δόλου τούτου για τέλεση του αδικήματος, γιατί υπήρχε δικαστική αναστολή καταβολής του επιδίκου χρέους, πρέπει να ειπωθούν τα εξής: Με τις υπ' αρ. 104/2009 και 115/2009 αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, ανεστάλη η εκτέλεση της υπ' αρ. 415/ν/2009 απόφασης της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με τις οποίες είχαν επιβληθεί πρόστιμα σε βάρος της υπόχρεης εταιρείας. Όμως ακόμα και στην περίπτωση χορήγησης αναστολής εκτέλεσης (ή προσωρινής διαταγής) πράξης επιβολής προστίμου, νομίμως χωρεί η βεβαίωση του συνόλου του ποσού, προκειμένου το σχετικό χρέος να καταστεί ληξιπρόθεσμο και να επιβάλλονται οι προβλεπόμενες προσαυξήσεις, το οποίο και εξακολουθεί να οφείλεται. Η χορήγηση δε της αναστολής έχει ως συνεπεία να μην είναι δυνατή η βάση αυτής διενέργεια περαιτέρω πράξεων διοικητικής εκτέλεσης και σε κάθε περίπτωση δεν επηρεάζει το αξιόποινο της πράξης (βλ. 9235 και 9236/2013 αποφάσεις του Μον/λούς Διοικητικού Πρωτοδικείου προσκομιζόμενες). Επίσης ο διευθύνων σύμβουλος μιας Α.Ε. (ως ο κατηγορούμενος) ενέχεται για χρέη προς το Δημόσιο που ήταν ήδη ταμειακά βεβαιωμένα κατά το χρόνο απόκτησης της συγκεκριμένης ιδιότητας και δεν ενδιαφέρει πότε απέκτησε, ή απώλεσε την ιδιότητα αυτή και όσα αντίθετα ισχυρίζεται ο κατηγορούμενος είναι απορριπτέα ως αβάσιμα".

Στη συνέχεια το Δικαστήριο κήρυξε ένοχο τον κατηγορούμενο του ότι: "Στην ..., στις 2/5/2010, όντας οφειλέτης του Δημοσίου και ενώ τα χρέη του κατέστησαν ληξιπρόθεσμα κατά την ισχύ του Ν.3220/04, με πρόθεση καθυστέρησης την καταβολή χρεών προς το Δημόσιο για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων μηνών, το δε ποσό της ληξιπρόθεσμης για την καταβολή οφειλής, μαζί με τις κάθε είδους, προσαυξήσεις, υπερβαίνει τα 150.000 ευρώ. Συγκεκριμένα ενώ είχαν βεβαιωθεί σε βάρος της εταιρείας, με την επωνυμία "ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ..." της οποίας τυγχάνει ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ, διάφορα χρέη υπέρ του Δημοσίου στη Δ.Ο.Υ. ..., όπως ακριβώς αναφέρονται στο συνημμένο πίνακα χρεών της παραπάνω Δ.Ο.Υ (αρ ειδ.Βιβλίου ...76/2013) και συνοδεύει ως αναπόσπαστο μέρος αυτής την από 30/7/2013 μηνυτήρια αναφορά του Προϊσταμένου της πιο πάνω Δ.Ο.Υ, όπως κατωτέρω επισυνάπτεται, ηθελημένα δεν κατέβαλε ποσό ευρώ "5.321.321,17", που αφορά βεβαιωμένα χρέη αυτού προς το Δημόσιο.

VI. Με αυτά που δέχθηκε το Δικαστήριο, διέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφασή του την απαιτούμενη από τα άρθρα 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 ΚΠΔ ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, αφού εκθέτει σ' αυτήν με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις ή λογικά κενά τα πραγματικά

περιστατικά, στα οποία στήριξε την κρίση του για τη συνδρομή των αντικειμενικών και υποκειμενικών στοιχείων του εγκλήματος της μη καταβολής των χρεών προς το Δημόσιο, για το οποίο καταδίκασε τον αναιρεσείοντα, τις αποδείξεις από τις οποίες δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν τα περιστατικά αυτά και τους νομικούς συλλογισμούς υπαγωγής αυτών στις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις των άρθρων 1, 14, 26 παρ.1α, 27 παρ. 1, και 25 παρ.1, 2, 3 ν. 1882/1990, όπως ίσχυε, τις οποίες ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε και δεν παραβίασε ευθέως ή εκ πλαγίου, με ελλιπή, δηλαδή, ή αντιφατική αιτιολογία και έτσι δεν στέρησε αυτήν νόμιμη βάση.

Οι μερικότερες αντίθετες αιτιάσεις του αναιρεσείοντα είναι αβάσιμες. Ειδικότερα: Α) η εμπεριεχόμενη στο 2ο λόγο αναίρεσης αιτίαση περί ελλιπούς και ασαφούς αιτιολογίας και έλλειψης νόμιμης βάσης, επειδή στην απόφαση δεν αναφέρεται πότε ανέλαβε ως διευθύνων σύμβουλος και πότε παραιτήθηκε, " ώστε να καθορισθεί ο χρόνος τέλεσης του αδικήματος εντός του διαστήματος που υπηρετούσε (2-5-2012 έως 9-10-2012)", είναι αβάσιμος, αφού ο ίδιος εκθέτει ότι απέκτησε την ιδιότητα του διευθύνοντα συμβούλου από 2-5-2012, δηλ. σε χρόνο μετά το 2010 οπότε είχαν ήδη, κατά τις παραδοχές της απόφασης, βεβαιωθεί και καταστεί ληξιπρόθεσμα τα χρέη, και συνεπώς, σύμφωνα με την προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 25 παρ.3 του ν. 1882/1990, ευθύνεται αυτός, για αυτά τα χρέη που ήσαν ήδη ληξιπρόθεσμα κατά το χρόνο απόκτησης της ιδιότητας του διευθύνοντα συμβούλου. Β) Το Δικαστήριο, μολονότι δεν είχε υποχρέωση να απαντήσει στον αρνητικό ισχυρισμό του κατηγορουμένου για έλλειψη δόλου, αφού στην κύρια αιτιολογία για την ενοχή αυτού εμπεριέχεται και εκείνη που αφορά στο δόλο, διέλαβε ειδικές αιτιολογίες για την ύπαρξη του δόλου και την απόρριψη του εν λόγω αρνητικού ισχυρισμού.

Συνεπώς, είναι απορριπτέοι οι εκ του άρθρου 510 παρ.1 Δ` και Ε` ΚΠΔ σχετικοί δεύτερος και τρίτος λόγοι αναίρεσης.

Επίσης απορριπτέος ως αβάσιμος είναι και ο εκ του άρθρου 510 παρ.1Α ΚΠΔ πρώτος λόγος αναίρεσης, περί απόλυτης ακυρότητας της διαδικασίας, επειδή το Δικαστήριο αποφάνθηκε για τη μη συνδρομή ελαφρυντικών περιστάσεων πριν αποφανθεί για την ενοχή του κατηγορουμένου, καθόσον από το σκεπτικό της προσβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι το Δικαστήριο πρώτα έκρινε επί της ενοχής του κατηγορουμένου και στη συνέχεια αποφάνθηκε επί των αυτοτελών ισχυρισμών περί συνδρομής ελαφρυντικών περιστάσεων.

VII. Η, κατά τις προαναφερόμενες διατάξεις των άρθρων 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 ΚΠΔ, ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία της απόφασης πρέπει να υπάρχει όχι μόνον ως προς την κατηγορία αλλά να εκτείνεται και στους αυτοτελείς ισχυρισμούς, δηλαδή στους ισχυρισμούς που προβάλλονται στο δικαστήριο της ουσίας, σύμφωνα με τα άρθρα 170 παρ.2 και 333 παρ. 2 ΚΠΔ, από τον κατηγορούμενο ή το συνήγορό του και τείνουν στην άρση του άδικου χαρακτήρα της πράξης ή της ικανότητας προς καταλογισμό ή στη μείωση αυτής ή στην εξάλειψη του αξιόποινου της πράξης ή στη μείωση της ποινής, εφόσον, όμως αυτοί προβάλλονται παραδεκτά γραπτώς και αναπτύσσονται προφορικούς (ΑΠ 323/2017) και κατά τρόπο πλήρη και ορισμένο, με όλα δηλαδή τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία είναι αναγκαία κατά την οικεία διάταξη για τη θεμελίωση τους, έτσι ώστε να μπορούν να αξιολογούνται και, σε περίπτωση αποδοχής τους, να οδηγούν στο ειδικότερα ευνοϊκό για τον κατηγορούμενο συμπέρασμα, χωρίς να αρκεί μόνη η επίκληση της νομικής διάταξης που τους προβλέπει και του χαρακτηρισμού, με τον οποίο είναι γνωστοί αυτοί στη νομική ορολογία (ΑΠ 213/2015). Διαφορετικά το δικαστήριο της ουσίας δεν υπέχει υποχρέωση να απαντήσει αιτιολογημένα στην απόρριψή τους (ΑΠ 323/2017). Η απόρριψη ενός, παραδεκτώς προβαλλόμενου, αυτοτελούς ισχυρισμού πρέπει να αιτιολογείται ιδιαιτέρως (ΑΠ 1030/2016), διαφορετικά ιδρύεται λόγος αναίρεσης για έλλειψη αιτιολογίας, ενώ η μη απάντηση στον ισχυρισμό αυτό. συνιστά έλλειψη ακρόασης κατά το άρθρο 170 παρ. 2 του ίδιου κώδικα, από την οποία ιδρύεται ιδιαίτερος λόγος αναίρεσης, από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Β` ΚΠΔ (ΑΠ 323/2017).

Τέτοιος αυτοτελής ισχυρισμός, η απόρριψη του οποίου πρέπει να αιτιολογείται ιδιαίτερα, είναι και ο ισχυρισμός του κατηγορουμένου περί συνδρομής στο πρόσωπο του ελαφρυντικής περιστάσεως από τις αναφερόμενες στο άρθρο 84 παρ. 2 Π.Κ, αφού η παραδοχή της οδηγεί στην επιβολή μειωμένης, κατά το άρθρο 83 του ίδιου κώδικα, ποινής, εφόσον, βεβαίως, αυτός προβλήθηκε κατά τον προεκτεθέντα σαφή και ορισμένο τρόπο. Ως ελαφρυντικές περιστάσεις θεωρούνται, κατά την άνω διάταξη του άρθρου 84 παρ. 2 Π.Κ. μεταξύ άλλων, και: α) η υπό στοιχείο α` που συνίσταται στο " ότι ο υπαίτιος έζησε ως το χρόνο που έγινε το έγκλημα έντιμη, ατομική, οικογενειακή, επαγγελματική και γενικά κοινωνική ζωή". Για την αναγνώριση της ελαφρυντικής αυτής περιστάσεως, απαιτείται ο υπαίτιος, με κριτήριο τους κανόνες της έννομης τάξης και τις κρατούσες αρχές και αντιλήψεις για την ηθική αξία και την κοινωνική υπόληψη του προσώπου, να έζησε μέχρι το χρόνο που τέλεσε το έγκλημα έντιμη ατομική, οικογενειακή, επαγγελματική και γενικά κοινωνική ζωή και να αποδεικνύονται κατά την ακροατηριακή διαδικασία συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά θετικής και έντιμης συμπεριφοράς στους αντίστοιχους τομείς βιοτικής δράσης, σε βαθμό που εύλογα να μην αναμένεται εκτροπή αυτού σε πράξεις ποινικής παραβατικότητας. Η έντιμη ζωή δεν έχει μόνο αρνητικό περιεχόμενο που να προκύπτει από τη μη ύπαρξη καταδίκης (λευκό ποινικό μητρώο), αλλά έχει βασικώς αυτοτελή θετική υπόσταση. Η ύπαρξη λευκού ποινικού μητρώου και γενικά η μη εμπλοκή σε παραβατική δραστηριότητα συνεκτιμάται με τα λοιπά στοιχεία, αλλά δεν αρκεί για την αναγνώριση της σχετικής ελαφρυντικής περιστάσεως (ΑΠ 1176/2017). β) η υπό στοιχείο β` που συνίσταται στο ότι ο υπαίτιος ωθήθηκε στην πράξη του από μη ταπεινά αίτια. Για τη στοιχειοθέτηση της ελαφρυντικής αυτής περιστάσεως απαιτείται ο υπαίτιος να

ωθήθηκε στην πράξη του από μη ταπεινά αίτια, που ως τέτοια νοούνται τα μη αντίθετα προς την κοινή, περί ηθικής ή κοινωνικής τάξης, συνείδηση και τα μη μαρτυρούντα διαστροφή χαρακτήρα και κακοβουλία του δράστη, για δε το ορισμένο του απαιτείται να εκτίθενται και τα αίτια, αυτά που ώθησαν τον κατηγορούμενο στην πράξη του. Η δε μη ταπεινότητα των αιτίων, από τα οποία ο δράστης ωθήθηκε στην πράξη που του αποδίδεται, θα κριθεί όχι υποκειμενικώς, δηλαδή κατά την αντίληψη του δράστη, αλλά αντικειμενικώς, δηλαδή κατά την αντίληψη της κοινωνίας (ΑΠ 130/2017).

Στη προκείμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα παραδεκτώς επισκοπούμενα πρακτικά της προσβαλλόμενης απόφασης, ο συνήγορος της κατηγορούμενου - αναιρεσείοντα, προέβαλε εγγράφως τον ισχυρισμό περί συνδρομής στο πρόσωπό του των ελαφρυντικών περιστάσεων του άρθρου 84 παρ. 2α και β ΠΚ που έχει ως εξής: "Α) Αιτούμαι την αναγνώριση στο πρόσωπο μου του ελαφρυντικού του προτέρου εντίμου βίου (84 παρ 2 α Π.Κ) καθόσον αφενός μεν ουδέποτε έχω απασχολήσει στο παρελθόν και προ της τελέσεως της πράξεως τις αρχές και τη δικαιοσύνη και δεν έχω υποπέσει σε κανένα παράπτωμα, ούτε ως μάρτυρας μέχρι τώρα είχα εμφανισθεί ποτέ σε δικαστήριο, έχοντας λευκό ποινικό μητρώο, αφετέρου δε και επιπροσθέτως έχω ζήσει έντιμη οικογενειακή και επαγγελματική ζωή μέχρι σήμερα, έχοντας οικογένεια με δύο παιδιά, επιστήμονες, τα οποία έχω μεγαλώσει με αρχές μαζί με τη σύζυγο μου, ασχολούμενος εδώ και πολλά έτη στο χώρο του βιβλίου και τον εκδόσεων και ως υπάλληλος και ως Διευθυντής όπου δραστηριοποιήθηκα με απόλυτη επιτυχία, και συνέπεια, ως δε Διευθυντής πάντοτε με αιτήματα μου στη Διοίκηση αλλά και στο Δ.Σ όταν μετείχα ως απλό μέλος και όταν η εταιρία ήταν εύρωστη αλλά και προσωπικά βοήθησα και βοηθήσαμε με δωρεές και παροχές σε φτωχούς μαθητές αλλά και γενικά άτομα που είχαν ανάγκη, προέβην δε σε δωρεές στο Χαμόγελο του Παιδιού και έτερα ιδρύματα και ως εταιρία και ο ίδιος προσωπικά, όταν τα οικονομικά μου ήταν ανθηρά, έχω βοηθήσει πολύ κόσμο με εισφορά ειδών και χρηματικών ποσών υπέρ των πτωχών και έχω ενισχύσει, οικονομικά οικογένειες που γνωρίζω ότι έχουν ανάγκη.

Β) Επίσης αιτούμαι την αναγνώριση του ελαφρυντικού της παρ. 2 εδ. β του άρθρου 84 του Π.Κ καθ' όσον στην πράξη μου αυτή δεν προέβην εκ ταπεινών αιτίων και εκ κακοβουλίας ως προς τη μη καταβολή του χρέους της εταιρίας αλλά λόγω της πεποίθησης μου ή οποία είχε επιρρωθεί και από τη διαβεβαίωση του Λογιστή της εταιρίας ... Α.Ε. ότι αυτά τα ποσά δεν ήταν απαιτητά και ούτε είχαμε οχληθεί καθ' όσον τελούσαν σε αναστολή εκτελέσεως και εντεύθεν εισπράξεως, σε κάθε, δε περίπτωση ακόμα και αν δεν υπήρχε η αναστολή, εν τω μέσω της κρίσης που μαστίζει, από ετών τη χώρα μας ήτο αδύνατο να καταβληθούν αυτά τα ιλιγγιώδη ποσά υφισταμένης αντικειμενικής αδυναμίας προς εξόφληση αυτών".

Το Δικαστήριο απέρριψε τον αυτοτελή αυτό ισχυρισμό με την εξής αιτιολογία : "... απορριπτομένου του ισχυρισμού για αναγνώριση του ελαφρυντικού του άρθρου 84β ΠΚ, εφόσον το γεγονός ότι είχε την πεποίθηση ότι δεν οφείλεται το ποσό διαφορετικά ότι λόγω της επελθούσας οικονομικής κρίσης αδυνατεί να καταβάλει δεν αποτελεί τέτοιο που να μπορεί να στοιχειοθετήσει την ουσιαστική βασιμότητα του εν λόγω ισχυρισμού, δηλ. της έλλειψης ταπεινών αιτίων. Επιπλέον και ο άλλος ισχυρισμός για αναγνώριση του ελαφρυντικού του άρθρου 84 παρ. 2α ΠΚ πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, εφόσον μόνο το τυχόν λευκό ποινικό μητρώο χωρίς να έχουν λάβει χώρα και άλλα συγκεκριμένα περιστατικά θετικής του κατηγορουμένου συμπεριφοράς στην οικογενειακή και κοινωνική του ζωή πέραν της συνήθους, δεν αρκεί για να στοιχειοθετήσει την ουσιαστική βασιμότητα του εν λόγω ισχυρισμού".

Με αυτά που δέχθηκε το Δικαστήριο δεν διέλαβε στην απορριπτική απόφασή του την απαιτούμενη ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, καθόσον: α) ως προς την ελαφρυντική περίπτωση του προτέρου εντίμου βίου, στήριξε την απορριπτική κρίση του στο ότι δεν αρκεί η ύπαρξη λευκού ποινικού μητρώου, χωρίς καμία αναφορά στα επικληθέντα από τον κατηγορούμενο περιστατικά (δωρεές σε διάφορα ιδρύματα, φτωχούς κτλ) αλλά ούτε και σε αρνητικά περιστατικά που θα δικαιολογούσαν την μη αναγνώριση της περίπτωσης αυτής, και β) ως προς την ελαφρυντική περίπτωση των μη ταπεινών αιτίων, δεν καθίσταται σαφές εάν γίνεται δεκτό ότι συνέτρεχαν ή όχι τα επικληθέντα από τον κατηγορούμενο πραγματικά περιστατικά ούτε, γίνεται αναφορά σε περιστατικά που να αναιρούν την επικαλούμενη από τον αναιρεσείοντα έλλειψη κακοβουλίας και να δικαιολογούν την απορριπτική κρίση του Δικαστηρίου.

Κατόπιν τούτων, κατά παραδοχή του βάσιμου, από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχεία Δ' ΚΠΔ, σχετικού λόγου της υπό κρίση αίτησης, πρέπει να αναιρεθεί εν μέρει η προσβαλλόμενη απόφαση και δη ως προς τη διάταξη της για απόρριψη του ως άνω αυτοτελούς ισχυρισμού του αναιρεσείοντος - κατηγορουμένου (84 παρ. 2α και β ΠΚ), αναγκαίως δε και ως προς την περί ποινής διάταξή της, και παραπεμφθεί η υπόθεση για νέα συζήτηση στο ίδιο Δικαστήριο, συντιθέμενο από άλλους δικαστές, εκτός από εκείνους, οι οποίοι είχαν δικάσει προηγουμένως (519 ΚΠΔ), προκειμένου να κρίνει για τη συνδρομή ή όχι των ελαφρυντικών περιστάσεων του άρθρου 84§2 εδ. α' και β' Π.Κ και, αναλόγως προς την επ' αυτής παραδοχή του, να επιμετρήσει την αρμόζουσα στον αναιρεσείοντα ποινή, (εφαρμόζοντας τη διάταξη του άρθρου 25 παρ. 1γ του Ν. 1882/1990, όπως ίσχυε μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 34 παρ. 1 Ν. 3220/2004 και πριν την ανατικατάστασή του με μεταγενέστερους νόμους) απορριπτόμενης, κατά τα λοιπά της ένδικης αίτησης αναίρεσης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί εν μέρει την υπ' αρ. 1237/2017 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου (Πλημμελημάτων) Αθηνών (όπως έχει διορθωθεί) και συγκεκριμένα ως προς τη διάταξή της για απόρριψη του αυτοτελούς

ισχυρισμού περί αναγνώρισης των ελαφρυντικών περιστάσεων του άρθρου 84 § 2 περ.α` και β` ΠΚ καθώς και ως προς την περί ποινής διάταξη αυτής.

Παραπέμπει την υπόθεση, κατά το αναιρούμενο μέρος της, για νέα συζήτηση ενώπιον του ιδίου Δικαστηρίου, το οποίο θα συγκροτηθεί από άλλους δικαστές, εκτός από εκείνους που δίκασαν προηγουμένως.

Απορρίπτει, ως προς τους λοιπούς λόγους, την αναίρεση κατά της άνω απόφασης.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 7 Δεκεμβρίου 2018.

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 11 Φεβρουαρίου 2019.

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Α.Σ.